

catholica jus hoc illi quidem servabatur illæsum, sed per leges jubebatur Episcopo hæretico præsentare ministrum hæreticum. Potestne salva conscientia talem præsentare? Num licite a præsentato pro introducta jam consuetudine recipere remunerationem poterit?

3. Absque gravissimo peccato in hisce circumstantiis non potest uti jure suo: præsentando enim ministrum hæreticum cooperaretur ad hæresin & animarum perniciem, quod evidenter adversaretur intentioni Ecclesiæ non minus, quam fundatoris ac dotatoris catholici. Dormit interea hoc jus, quod Patronus quidem, ejusque familia semper retinet, eo tamen uti haud poterit, nisi dum regnum volente Deo in finem Ecclesiæ catholicæ denuo sese receperit, aut catholicum præsentare permissum fuerit. Dein etiam si ipsi in conscientia liceret præsentare ad parochiam ministrum hæreticum, non tamen liceret a præsentato pro præsentatione exigere aut recipere pecunias vel aliud emolumentum: ejusmodi enim turpis ac fordida negotiatio vere foret simoniaca, & a mente fundatorum profus aliena. *De Lamet. Vide Patronus cas. 9.*

Vide *Beneficium. Collatio Beneficii. Patronus. Simonia.*

PATRONUS.

1. Patronus dicitur, qui habet jus Patronatus, seu jus præsentandi ad aliquod Beneficium. Patrono competit subsellium in choro ecclesiæ, & præcedentia in processionibus; ipse primus nominandus ac populo commendandus in precibus publicis; ipsi ante omnes reliquos Laicos offerenda est aqua benedicta, incensum ac panis benedictus, etiam præsentat dynasta loci.

2. Patrono ecclesiastico ad præsentandum pro Beneficio conceduntur sex menses; laico autem non nisi quatuor. Intra quadrimestre hoc nec Episcopus, imo in Gallia nec ipse Papa potest conferre Beneficium *spreto Patrono laico.*

3. Patronus ecclesiasticus scienter præsentans ad Beneficium personam indignam, amittit jus præsentandi pro illa tantummodo vice, & devolvitur tunc jus istud ad collatorem ordinarium. Secus se res habet circa Patronum laicum: hic enim, cum requiri haud possit in ipso tam exacta notitia de capacitate præsentati, præsentat etiam secunda vice.

4. Indignus censetur non ille tantum, qui est ineptus ad exercendas vel implendas obligationes Beneficii, sed etiam qui oneribus Beneficii haud satisfactorius esse scitur. *Ad Beneficium indignus est, inquit Polmannus, qui ineptus est ad præstandum officium incumbens, aut non est illud præstaturus.*

5. In Casu, quo quis vendito suo fundo etiam jus Patronatus in emptorem transtulit, & emptor præsentet ad Beneficium, firma manet præsentatio; licet postmodum emptor ex possessione deiciatur a consanguineo venditoris, jure retractus venditum fundum repetente.

CASUS I. Tichontus Patronus laicus parochiæ ad S. Ivo-nem aliquot diebus post elapsam quadrimestre laicis ad nominationem concessum præsentavit Petrum. Sciens id Episcopus parochiam contulit Jacobo, qui absque mora ejusdem possessionem adiit. Petrus autem ab Episcopo rejectus convertit se ad Metropolitanum, ab eoque provisionis litteras obtinuit, ac Jacobum possessione sua dejecturus, actionem illi movet. Quis amborum legitimus est parochus?

3. Jacobus est solus & legitimus parochus: Tichonio enim utpote Patrono laico quatuor tantum menses ad præsentandum concessi sunt, quibus præterlapsis jus ipsius plene devolvebatur ad Episcopum diocesenum, ut constat ex Decretalibus Cap. *Quoniam.* 3. Lib. 3. Tit. 38. & Cap. *Si laicus.* unie. Lib. 3. Tit. 19. in 6. Ipse actus præsentationis necessario debet Episcopo exhiberi ante lapsum horum quatuor mensium, qui currere incipiunt a die, quo Patronus habuit, aut verosimiliter habere potuit notitiam de vacatura Beneficii. *Pontas.*

CASUS II. Rambertus parochiam habet, ad quam nominandi jus est penes Dominum loci. Parochus hic Venetias quondam profectus octavo ab adventu suo die ibi vita functus est. Episcopus diocesanus post quatuor menses & dies aliquot certior factus de Ramberti morte, parochiam confert Juliano; & ex hac collatione Dominus loci primum intelligit mortem Ramberti. Ocyus ergo præsentat Hieronymum, qui non admissus ab Episcopo litteras institutionis a Metropolitanano obtinet. Uternam ex his duobus legitimus est parochus?

3. Hieronymus pro legitimo parochus habendus est: licet enim a morte Ramberti quatuor jam menses & ultra elapsi fuerint, dum a Domino loci Hieronymus nominatus fuit; quatuor tamen hi menses nona die vacaturæ, sed ab illo die, quo ad Patronum pervenit notitia de obitu Beneficiati, numerandi sunt, ut

declarat Innocentius III. Cap. Quia 5. Lib. 3. Tit. 8. ubi ait: *Semestre autem tempus non a tempore vacationis Præbendarum, sed notitiæ ipsius potius volumus computari.* Cum jam Patronus in hoc casu ob loci distantiam ac defectum omnis cum Venetis consuetudinis ac commercii inculpabiliter ignoraverit mortem parochi, jus nominandi nullatenus competit Episcopo, sed novum quadrimestre pro præsentatione concedendum est Patrono. *Sine culpa, ait regula juris, nisi subsit causa, non est aliquis puniendus.* Pontas.

CASUS III. Sophocles Patronus laicus cujusdam Capellæ reddituum 200. florenorum, ad eam nominavit filium suum secundogenitum. Estne legalis hæc nominatio? Potestne Episcopus juxta leges canonicas præsentato conferre hoc Beneficium?

R. Præsentatio hæc est legitima; dummodo pater Patronus principaliter non attenderit sanguinem, aut ex alio motivo mere humano fuerit inductus. Sic Glossa in Cap. *Constitut. V. propria autoritate. & V. Concedant.* Licet Patronus non possit præsentare se ipsum, potest tamen juxta *Cañassutum L. 2. c. 8. n. 2.* præsentare suum filium. Pontas.

CASUS IV. Sylverius & Possidius Patroni cujusdam parochiæ non conveniebant circa personam præsentandam, dum unus nominavit Joannem, & alter Jacobum. Quis horum censendus est legitime præsentatus, & habere jus ad parochiam?

R. ALEXANDER III. in Concilio generali Lateranensi tertio Cap. *Quoniam.* 3. Lib. 3. Tit. 38. decidit hanc quæstionem. Quando Patroni plures dissentiunt circa nominationem cujusdam ad Beneficium, ad quod præsentandi jus cumulativum habent, ille ab Episcopo præferendus est, pro quo plura stant suffragia, quique meritis altero potior est. Si vero id fieri nequeat absque scandalo, Episcopus Beneficium conferre poterit illi, quem præ cæteris digniorem ac magis idoneum judicaverit. Et hinc in casu præsentate, quo quislibet ex duobus unum pro se habet suffragium, provisio ad Episcopum pertinet. Verum si præter hos duos Patronos adhuc superesset tertius, & Joannes fuisset præsentatus a duobus, Jacobus autem solum a tertio, Joannes solus habendus foret pro legitime nominato. Pontas.

CASUS V. Appius gaudens jure Patronatus ad certam parochiam, nominavit Vincentium usque adeo ad curam animarum inhabilem, ut deprehensa in examine ipsius incapacitate fuerit rejectus ab Episcopo, qui pro ipso instituit

Theo-

Theodulum. Estne canonica hæc Episcopi collatio? Potestne in eadem se tueri Theodulus, & ut parochum se gerere?

R. Si Appius est Patronus ecclesiasticus, legitima est collatio Episcopi; ecclesiastici enim erat nolle inhabilitatem præsentati; atque pro hac vice Appius excidit jure Patronatus sui. Si autem Appius est Patronus laicus, conceditur ipsi variatio, & Episcopi collatio est nulla, vel potius annullanda, id est, non est ipso jure nulla, imo subsisteret adhuc, licet intra quatuor menses Papa provisiones alteri contulisset, casu quo Patronus laicus ad gravamen per collationem Episcopi sibi illatum tacuerit, nec alium primo recusato nominaverit. Verum si Patronus variationis privilegio usus etiam secunda vice præsentasset inhabilem, Episcopus pleno jure posset conferre Beneficium pro suo arbitrio. Notandum est, Patronum laicum, qui præsentavit personam incapacem ad Beneficium, posse secunda vice præsentare eandem, si interea sese reddiderit capacem, & terminus ad præsentandum concessus necdum fuerit elapsus. Pontas.

CASUS VI. Eunapius Clericus extraneus a Patrono laico præsentatur intra quadrimestre ad quemdam Prioratum. Elapso autem quadrimestri eundem Prioratum Episcopus dicecesanus jure devolutionis confert Petro sub prætextu, quod Eunapius non sit indigena. Interim vero Eunapius, antequam præsentationem exhiberet Episcopo pro impetranda collatione, petiit ac obtinuit litteras naturalisationis. Poteritne hac via salvare ac tueri Eunapius præsentationem suam?

R. Ubiqumque extranei sive per leges sive per consuetudinem privati existunt privilegiis ac juribus indigenarum, etiam inhabiles censentur ad Beneficia. Obtentis autem a Principe litteris naturalisationis, eo ipso habiles redduntur ad quævis Beneficia; imo poterunt ad illa promoveri ante obtentas illas litteras, dummodo iisdem instructi sint ante suam institutionem, ne ratione alienigenatus possessione sua exturbari possint. Si autem tempore intermedio, id est, currente inter præsentationem vel collationem & obtentionem litterarum naturalisationis alius fuisset nominatus ad idem Beneficium, hic verum ad hujusmodi Beneficium consequeretur titulum, & dispensatio Principis quoad hoc extraneo foret inutilis; cum Princeps non possit concedere ejusmodi privilegium in præjudicium juris a tertio acquisiti. Petro ergo facta ab Episcopo collatio Prioratus canonica est

ac

ac legitima; quia primum post ipsius institutionem Eunapius jure civitatis donatus fuit. *Pontas.*

CASUS VII. Athenogenes Patronus ac Dominus territorialis parochiæ promisit Paulo villici sui fillo nominationem ad hanc parochiam post obitum moderni parochi, decrepitam jam ætatem agentis. An non peccaminosa est hæc promissio? Num Athenogenes post mortem parochi potest eam exequi?

ꝑ. Cum hujusmodi promissiones reprobenentur a sacris canonibus, id absque peccato Athenogenes nec promittere potuit, nec promissum poterit adimplere. *Nulla ecclesiastica ministeria,* inquit Concilium Lateranense sub Alexandro III. Cap. *Nulla. 2. Lib. 3. Tit. 8. seu etiam Beneficia, vel Ecclesiæ tribuantur alicui seu promittantur, antequam carent; ne desiderare quis mortem proximi videatur, in cujus locum est Beneficium se crediderit succesurum.* Concilium quoque Tridentinum Sess. 24. c. 19. de reform. abolevit omnes gratias expectativas, nec iis exceptis, quæ jam ante celebratum hoc Concilium concessæ fuerant. *Pontas. Vide Collator. cas. 5.*

CASUS VIII. Remigius Patronus ad instantiam cujusdam consanguinei sui præsentat ad vacantem parochiam Lucianum, quem non nisi de facie noverat, & utrum sit dignus nec ne, prorsus non sciebat, utpote ex commendatione consanguinei solum intelligens, quod esset vir perquam honestus. An non temere ac peccaminose egit?

ꝑ. Certe peccavit graviter Remigius ad Beneficium curatum nominans quemquam, de cujus idoneitate moralem non habebat certitudinem. Verum quidem est, Episcopum posse denegare collationem ac institutionem, si deprehenderit, præsentatum non esse dignum; verum non minor est obligatio etiam Patroni virum præsentandi idoneum. Et sane, cum Collator Beneficii ac Patronus sit dispensator bonorum Ecclesiæ, non minus fidelitatis in hac dispensatione exhibere, nec minorem ad procurandos Ecclesiæ bonos ministros sollicitudinem gerere tenetur, quam ad bonam administrationem bonorum suorum propriorum ac negotiorum temporalium: jam vero quis sanæ mentis bonorum suorum & negotiorum temporalium gubernationem vellet committere homini, de cujus habilitate ac fidelitate nullam haberet certitudinem? *Pontas.*

CASUS IX. Framburgus Toparcha Anglus religionem Romano-catholicam professus habet jus Patronatus ad parochiam in diœcesi Rocestriensi sitam. Verum juxta leges Anglicanas Patroni adhuc quidem gaudent jure suo, quod ante

te introductam hæresin ipsis competebat; attamen non licet iisdem præsentare catholicum. Framburgus igitur Episcopo hæretico præsentavit subjectum pariter hæreticum unico ex hoc motivo, ut conservet jus suum eo usque, donec fors Religio catholica in Anglia restituatur. Licetene sic usus est jure suo?

ꝑ. Juxta S. Beuve Tom. 3. Caf. 60. nulla prorsus ratione a peccato excusari potest hæc Framburgi præsentatio. Vel enim præsentavit hæreticum vi potestatis sibi aut antecessoribus suis ab Ecclesia catholica collatæ, an vero in virtute concessionis a Rege vel supremo Angliæ Senatu sibi factæ? Neutrum dicit potest: nam in primo casu ab Ecclesia catholica non obtinuit potestatem nisi nominandi ministrum catholicum; in altero autem casu Rex Angliæ aut supremus Regni Senatus nec potuit ipsi dare, nec ipse ab iis acceptare jus præsentandi Episcopo hæretico ministrum pariter hæreticum: acceptando enim tale jus ab hæreticis communicaret cum iis in re spirituali. Adeoque Framburgus graviter peccavit præsentando hæreticum, quod fieri haud potuit sine maxima injuria in Religionem & Ecclesiam. *Pontas.*

NOTA. Videtur & oppositum defendi posse ex praxi Germaniæ, ubi non nunquam Protestantæ præsentant ad ecclesias Catholicorum, & Catholici ad ecclesias Protestantium ex jure eorum familiis acquisito, dum adhuc una eademque vigeat Religio. Imo & in Anglia inter Patronos catholicos ab everfione Religionis usus erat nominandi ministros acatholicos, legibus recentioribus ita exigentibus. Neque ejusmodi præsentatio arguit in æstimatione morali communicationem in Divinis cum hæreticis, aut cooperationem ad eorum Sacra, & exercitium Religionis; alioquin & Princeps permittens hoc exercitium, vel reducens hæreticos ad suas ecclesias cooperaretur: cooperari enim dicit actionem libere & sponte positam, non metu majorum malorum extortam, nisi indecentia ejusmodi extortæ actionis tanta sit, ut in animis hominum nulla ratione purgari, & contemptus Religionis vitari non possit. Adde, id etiam veræ Ecclesiæ videri exoptabilis, dum Catholici sic occasione nanciscuntur constituendi ministros præ aliis honestiores, magis discretos, moderatores ac sapientiores, de quibus spes est, quod in recognitionem gratiæ concessio Beneficio sibi factæ in omni pace ac quiete cum Catholicis conversaturi sint. His tamen non obstantibus sententiæ Pontasii videtur inhærendum. *Vide Patronatus. cas. 13.*

CASUS X. Eleonorus Patronus laicus cujusdam ecclesiæ parochialis urgente præsentandi necessitate constrictus, ne alioquin amittat jus suum, si diutius differendo sineret effluere quadrimestre, de quo pauci tantum dies supererant,

nomi-

nominavit Eustachium amicum suum hac conditione, ut eo usque tantum retineret titulum, parochumque se gereret, donec personam dignam reperisset ipsi subrogandam. Consensit in conditionem hanc Eustachius, reddiditque paulo post parochiam Eleonoro, qui ad eandem præsentavit Dionysium virum & scientia & pietate conspicuum. Latetne quid vitii in hoc agendi modo?

ꝑ. Respectu Eleonori reprehensione dignum est, quod egerit in præjudicium collatoris ordinarii, ad quem post lapsum quatuor mensium integrum jus conferendi parochiam tranierat, & per fraudem id essecerit, ut elapso jam quadrimestri sibi adhuc jus superesset præsentandi. Dein modus hic agendi est *confidentialis*; cum Eustachius non nisi eo pacto fuerit præsentatus, ut mox iterum Eleonoro occasio daretur exercendi jus Patronatus sui. Ejusdem, ni pejoris, fursuris Eustachius esse deprehenditur: reddidit enim se complicem injuriæ collatori ordinario illatæ. Ad hæc acceptavit parochiam cum formali intentione & promisso eam solum ad tempus retinendi, & mox iterum cedendi alteri eligendo ab Eleonoro. Denique supposito etiam, quod non commiserit simoniam confidentialem, non potuit tamen acceptare parochiam absque serâ voluntate curæ parochialis onera implendi; cum juxta Cap. Super. 35. Lib. 3. Tit. 5. *illi sint in Ecclesiis idonei reputandi, qui servire possunt & volunt in ipsis.* Pontas.

CASUS XI. Petilianus pupillus septem aut octo annorum, habens jus Patronatus ad quamdam Capellam simplicem, præsentavit aliquem ex suis consanguineis, tutore ipsius nominante alium. Estne nulla pupilli præsentatio?

ꝑ. Juxta Fagnanum in *C. Indecorum 3. de ætat. & qualit. & ord. præficiend.* pupillus septimum ætatis annum egressus valide potest præsentare. *Pupillus, ait, major septennio potest præsentare & nominare. Et quod amplius est, si concurrat cum ejus tutore, præfertur præsentatus a pupillo.* In Gallia autem tutores jus præsentandi habent, & non pupilli. Pontas.

NOTA. Re ipsa rationi haud videtur satis consonum, ut pupillus, qui se ipsum, res suas privatas ac bona temporalia regere haud potest, idoneus habeatur ad constituendos rectores Beneficiorum ecclesiasticorum.

CASUS XII. Fiacrus Patronus ecclesiasticus cujusdam parochiæ jus præsentandi ad eam exercuit actuali irregularitate innodatus. Valetne hæc præsentatio?

ꝑ. Irregularitas Patroni non obstat valori præsentationis: præsentare enim ad Beneficium non est actus Ordinis, cum & laicus præsentare possit. Quemadmodum Ecclesiasticus ob irregularitatem non privatur potestate ferendi censuram excommunicationis, eligendi ad Beneficium, assistendi ut testis publicus matrimonio juxta magis probatam opinionem, & tandem exercendi quosvis actus jurisdictionis, in quibus nullum intervenit exercitium Ordinis; ita etiam nullatenus potest censerî privatus jure præsentandi ad Beneficium suæ nominationis. Pontas.

CASUS XIII. Fabius presbyter Patronus cujusdam ecclesiæ parochialis, ea vacante nominat semet ipsum, sinitque se Episcopo instituendum. Estne canonica hæc nominatio? Potestne Episcopus ipsi concedere provisionem hujus Beneficii?

ꝑ. Nominatio hæc nec canonica nec valida est; nec etiam Episcopus Patrono semet ipsum præsentanti potest conferre Beneficium. *Cum igitur nullus se ingerere debeat ecclesiasticæ Prælationis officiis, respondemus, inquit Innocentius III. Cap. Per nostras 26. Lib. 3. Tit. 38. quod nullus se potest ad personatum alicujus ecclesiæ præsentare, quantumcumque idoneus sit, & quibuscumque studiis & meritis adjuvetur.* Cum, ut idem Pontifex ait Cap. Cum ad nostram. fin. Lib. 3. Tit. 7. interdantem & accipientem debeat esse distinctio personalis. Notandum tamen, quod, si plures sint Patroni ejusdem Beneficii, unus possit valide præsentare suum conpatronum. Pontas.

CASUS XIV. Honorius Abbas habens jus præsentandi ad quamdam parochiam, per instrumentum publicum nominavit Rogerium, qui & acceptavit præsentationem. At vero instrumentum illud fuit secreto habitum, nec ad cujuspiam notitiam pervenit durante toto semestri, quod Patronis ecclesiasticis ad præsentandum conceditur. Episcopus ergo, cui pariter ignotum erat instrumentum, parochiam contulit Juliano. Estne legitima hæc collatio?

ꝑ. Est legitima & canonica: non enim sufficit, quod Patronus præsentaverit, ut communis Canonistarum fert opinio; sed insuper necesse est, ut præsentationis instrumentum intra præscriptum tempus Episcopo exhibeatur. Pontas.

CASUS XV. Iphigenia virgo perillustri jure hæreditario obtinuit prædium, cui annexum est jus Patronatus ad parochiam. Potestne Episcopo valide præsentare Clericum idoneum, & a probitate morum commendatum?

3. Fœminæ æque ac mares possunt exercere jus Patronatus : cum enim jus non excludat eas , eo ipso comprehensæ censentur sub numero Patronorum juxta regulam juris 15. in 6. *Ubi jus non distinguit , nec nos distinguere debemus.* Hinc Iphigenia valide & canonice præsentat ad parochiam. Dantur re ipsa ubivis plurimæ Abbatissæ , quæ absque ulla controversia gaudent hoc jure. *Pontas.*

CASUS XVI. Hannibal dominus ac simul Patronus honorarius cujusdam parochiæ præterdit sibi honores Patronis in ecclesiis sui Patronatus alias exhiberi solitos , & quidem ex ea ratione , quod protoparentes ipsius fuerint veri Patroni , nec ob aliam causam jus suum Episcopo cesserint , nisi ut in nominatione parochorum conscientias suas non læderent. Parochus autem petitos ipsi honores ac prærogativas constantè denegat ; eo quod Beneficium suum ex libera collatione Episcopi teneat. Cujusnam jus prævalet ?

3. Parochus injuste denegat honores ac prærogativas , quas sibi in ecclesia deferendos merito postulat Hannibal : redditus quippe suos , saltem ex parte , habet ex liberalitate protoparentum Hannibalis , qui cedentes Episcopo jus suum , aliunde sibi reservasse honores censentur. *Pontas.*

CASUS XVII. Heraldus vitiosæ emptionis titulo dittonem quamdam possidet , & vi juris huic dittoni annexi ad parochiam eo ipso tempore vacantem præsentat idoneum Clericum. Paulo post evincitur hæc ditio , & rescisso priori contractu novus possessor etiam factam ab Heraldò præsentationem fuisse nullam contendit. Num jure ?

3. Juxta principia juris actus interdum censetur validus & legitimus , licet exercitus ab eo , qui eundem exercendi potestate carebat , ut patet ex *Lege Barbarius. 3. ff. Lib. 1. Tit. 14.* & aliunde notum ac communiter receptum illud est : *Circa factum error communis facit jus.* Cum igitur Heraldus communiter fuerit habitus pro possessore fundi & juris Patronatus eidem annexi , præsentatio quoque ab ipso facta pro valida & legitima habenda est. Id ipsum decidit Alexander III. in *Cap. Consultationibus. 19. Lib. 3. Tit. 38.* ubi ait : *Si aliquis Clericus ab ordinario judice in ecclesia fuerit institutus ad præsentationem illius , qui ejusdem ecclesie videbatur esse Patronus , Et postea jus Patronatus alius evicerit in judicio , institutus non debet ab ipsa propter hoc removeri , si tempore præsentationis suæ , ille qui eum præsentavit , jus Patronatus ecclesie possidebat ; cum ex hoc ei , qui de jure debet habere , nullum in posterum præjudicium generetur.* *Pontas.*

NOTA.

NOTA. Si his jam coepta fuisset ante præsentationem , præsentatus interim admitti posset titulo provisorio.

CASUS XVIII. Majolus & Malerius hæredes Pauli Patroni cujusdam Capellæ 300. florenorum annuorum proventuum cum diu altercarentur quoad jus Patronatus , tandem convenerunt , ut unus post alterum , id est , alternatim ambo illud exereerent. Estne hæc conventio conformis legibus canonicis ?

3. Quamvis jus Patronatus in se sit indivisibile , ita ut non ambo hæredes possint præsentare duos Capellanos divisivos inter se Capellæ redditus , hoc tamen jure gaudere possunt duæ vel plures personæ , alternative illud exercituræ ; & in hoc casu integrum jus penes illum tantum erit , quem conventus ordo ad præsentandum vocat. Memorata igitur conventio legibus canonicis non refragatur. *Pontas.*

CASUS XIX. Thifias pagi ad S. Avitum dominus cum consensu Episcopi extruendam curavit ecclesiam parochialem , eidemque satis amplam dotem assignavit , ea tamen conditione , ut in casu vacaturæ jus haberet præsentandi ad parochiam , ac post obitum suum in idem jus conjunctim exercendum succederent liberi. Post lapsum annorum duodecim moritur Thifias decem post se relictis liberis , & vacat parochia. Liberi autem in causa præsentationis non conveniunt : quinque enim eorum præsentant Joannem , tres Petrum , & duo reliqui Paulum. Quisnam ex hisce tribus est legitime præsentatus ?

3. Si quinque illi , qui nominarunt Joannem , egerunt collegialiter , in præsentia scilicet quinque reliquorum , aut iis saltem debito modo vocatis , etsi absentibus , sola nominatio Joannis est legitima : ingens enim discrimen est inter electionem & præsentationem , in electione , ut sit canonica , major electorum pars ad unum eundemque eligendum debet concurrere , quod jura in præsentatione non requirunt. Quod si vero præsentatio Joannis facta & signata fuisset privatim , nulla foret ; sicut etiam si quinque illi , a quibus fuit præsentatus , nolissent comparere in loco ad actum præsentationis ex communi consensu destinato , ibi autem cæteri quinque convenissent , nominatio Petri a tribus facta foret legitima. *Pontas.*

CASUS XX. Polyhistor Patronus laicus & Diomedes Patronus ecclesiasticus cujusdam parochiæ habent jus præsentandi ad eam per turnum. Vacabat hoc Beneficium , quo tempore ad Diomedem pertinebat nominatio ; verum nec eum facta a Diomede præsentatione , Papa eum prævenit

Dist. Cas. Conf. Tom. 11.

D

&

& confert Beneficium. Estne valida collatio Papæ? Et supposito, quod valida sit, exciditne ob hanc præventionem Papæ taliter jure suo Diomedes, ut proxime vacante parochia præsentandi jus statim devolvatur ad Polyhistorem?

ꝑ. Collatio Papæ certo est valida & canonica; cum Papa absque ulla controversia habeat jus præventionis contra omnes Patronos ecclesiasticos. Diomedes pro hac vice amisit jus suum, quod, si iterum contingat post tempus vacare Beneficium, immediate transit ad Polyhistorem. *Privilegia Patronatus laici*, ut ait Fevretus L. 2. c. 6, n. 13. non amittuntur per adjunctum Clericum. *Pontas.*

CASUS XXI. Gerulus & Gildas cognati germani simul Patroni ad quamdam parœciam, cum ea vacante convenire non possent in causa præsentationis, Gerulus ad conservandam pacem cedit jus suum Gildæ. Potuitne id fieri absque consensu Episcopi diœcesani?

ꝑ. Cum Gildas sit compatronus cum Gerulo, nil prohibet, quo minus hic ipsi possit cedere jus suum: non enim hac cessione instituitur novus Patronus, sed jus divisum inter duos transfertur in unum. Idem patet ex Cap. *Ex insinuatione*. 14. Lib. 3. Tit. 38. Si tamen Gildas non fuisset compatronus, Gerulus non potuisset in eum transferre jus suum sine autoritate Episcopi; ut eruitur ex Cap. *Nullus*. 17. *ibid.* *Pontas.*

Vide *Beneficium. Collatio Beneficii. Patronatus. Provisio. Simonia.*

PAUPERTAS RELIGIOSA.

1. Viri sancti semper deprædicarunt paupertatem tanquam religiosi status opulentiam. Certe S. Benedictus vult, ut Religiosi nil proprii possideant, & rebus omnibus absque ulla exceptione se abdicent.

2. Proprietas nunquam non fuit habita pro detestabili vitio in viris religiosis. Canones expresse prohibent, ne Religiosi habeant proprium, contra votum solemne paupertatis ab iis emissum.

3. Concilium Tridentinum renovavit antiquos canones, quibus Regularibus omnibus interdicitur occulta retentio vel possessio cujuscumque rei mobilis vel immobilis, sub pœna amissionis seu privationis vocis activæ & passivæ in Capitulo juxta constitutiones cuilibet Ordini religioso proprias.

CA-

PECCATOR CONSUETUDINARIUS.

CASUS I. Kunegundes proxime nuncupatura Deo vota solemnia in Ordine S. Benedicti sollicitavit patrem suum, ut sibi crearet pensionem 100. florenorum, de qua cum consensu Superioris ad personales suas necessitates possit prohibita disponere; simulque clausulam adderet contractui, ut, si forte transfret ad aliud monasterium, pensio ut antea continuaretur, eamque sequeretur. Consensit pater. Num vitiosum quid in hac pensione?

ꝑ. Certum est, Kunegundem absque peccato non potuisse hoc modo petere pensionem a patre, ut pro suo arbitrio de ea disponere posset: id enim evidenter sapit spiritum proprietatis contra votum solemne paupertatis. Nec pater potuit consentire in hanc pensionem; sed eam relinquere debuisset monasterio pro veris filia suæ necessitatibus. *Pontas.*

CASUS II. Moniales tertii Ordinis S. Francisci possuntne disponere de fructibus laborum suorum manualium?

ꝑ. Si constitutiones Ordinis, quæ ejusmodi dispositionem permittunt, sunt approbatæ a Sede Apostolica, possunt disponere; si vero tantum sint approbatæ a Superioribus Ordinis, reducendæ sunt ad ea, quæ a Concilio Tridentino desuper decreta fuerunt. *Fromageau.*

Nota. Canonici Regulares ante Tridentinum passim habuerunt dominium bonorum *ligatum*, hoc est, absque usu & dispositione libera in commodum proprium, ut olim Jesuitæ necdum admissi ad secundam professionem.

Vide *Monialis. Professio religiosa. Religiosus. Votum.*

PECCATOR CONSUETUDINARIUS.

Sermo hic est de actibus peccaminosis frequentatis, ex quibus pravus habitus, seu consuetudo peccandi contrahitur, unde peccator dicitur *consuetudinarius*.

CASUS I. Petrus habitualiter omittit Sacrum diebus Dominicis ac festis; eo quod domus illius dimidia circiter leuca distet ab ecclesia parochiali. Peccatne graviter?

ꝑ. Potest quandoque intervenire circumstantia excusans ab obligatione hic & nunc audiendi missam; sed habitualis omisso non solum missæ parochialis, sed & verbi divini, certe est peccatum grave. Dicta distantia seorsum spectata non adeo grave involvit incommodum, ut generatim ab ob-

D 2

liga-

ligatione servandi præceptum ecclesiasticum eximere possit. Hinc si alia legitima causa non obversetur, Petrus singulis Dominicis ac festis de præcepto tenetur interesse Sacro. C. B.

NOTA. Idem dicendum de his, qui sub prætextu custodiendæ domus cessante periculo ordinariæ absunt a Divinis parochialibus.

CASUS II. Rodericus juvenis habens consuetudinem in peccato mollietæ confitetur in paschate pollutiones admittas; interroganti autem a confessario de consuetudine eandem recitet, timens, ne ultra tempus paschale absolutio sibi differatur: habet tamen efficacæ propositum non amplius peccandi. Estne confessio valida?

R. Est invalida. Ratio deducitur ex propositione 58. damnata ab Innocentio XI. vi. cuius poenitens tenetur interroganti confessario fateri consuetudinem. Unde confessio hæc est sacrilega; nisi fors juvenem excuset ignorantia. Nec juvat efficacæ propositum non amplius peccandi ac deponendi consuetudinem; quia in id ipsum indagandi jus habet confessarius. C. B.

CASUS III. Carpophorus confessarius ad eradicandam in poenitente pravam consuetudinem proferendi verba obscena ac turpia, pro poenitentia ipsi injungit, ut toties lingua formet crucem in terra aut pavimento, quoties impostorum similia protulerit. Teneturne poenitens acceptare hanc poenitentiam?

R. Si id confessario videatur necessarium, ac eam illi poenitentiam injungit cum discretionem ad aliquod tempus v. g. usque ad proximam confessionem, & quidem exequendam in circumstantiis, in quibus ab aliis notari haud possit, poenitens tenetur eam acceptare; quia tenetur obedire confessario non solum ut judici, sed etiam ut medico suo. C. B.

NOTA. Poenitentia injuncta non solum considerandæ sunt tanquam leges, sed etiam tanquam conditiones pacis inter Deum & peccatorem restituendæ juxta illud: *Quæ retinueritis, retenta sunt.*

Vide *Absolutio. Confessarius. Confessio. Jubilæum. Peccatum.*

PECCATOR PUBLICUS.

I. Præter diversa illa peccatorum genera & species in sequente articulo PECCATUM enumerandas, datur etiam peccatum occultum & peccatum publicum seu illud, ex quo quis

quis dicitur peccator publicus, sive dein declaratur ut talis per legitimam sententiam, sive peccatum ipsius sit notum tantæ hominum multitudini, ut nulla jam ratione negari aut excusari possit.

2. Quamvis juxta disciplinam Gallia in foro externo nemo habeatur pro peccatore publico, nisi qui ut talis fuerit declaratus per sententiam judicalem, vel per propriam confessionem coram judice, vel denique per evidentiam facti junctam certis formalitatibus, quas in quibusdam casibus vel consuetudo vel leges requirunt; nihilominus tamen dantur complures casus, in quibus quis habeatur pro peccatore publico, quando ipsius crimen vergit in scandalum communitati saltem ex decem vel duodecim personis constanti, nec aliter reparari potest quam per satisfactionem publicam, considerata qualitate criminis, personæ, temporis, loci, aliarumque circumstantiarum facti *Cujuscumque poenitentis*, inquit Concilium Carthaginense III. Can. *Presbyter. fin. 26. q. 6. publicum & vulgatissimum crimen est, quod universam commoverit Ecclesiam.*

3. Disciplina circa poenitentias publicas, quæ imponebantur pro certis peccatis; primis Ecclesiae sæculis erat longe diversa ab ea modernorum temporum: tunc enim rigorosissima poenitentia opera, & quidem potissimum per plures annos continuos, peccatoribus subeunda erant; quæ licet in omnibus ecclesiis non fuerint eadem, id tamen communiter receptum erat, ut peccatores quatuor poenitentia gradus exantare deberent, donec ad reconciliationem ac communionem cum cæteris fidelibus pertingere possent. Primus gradus erat *flentium*, qui flexis genibus sub dio constituti hærebant extra portam ecclesiae ut indigni, qui in eam ingrederentur. Secundus erat *audientium*, qui quidem in ecclesiam admittebantur exhortationes audituri, quæ ipsis fiebant, non tamen ultra vestibulum progredi, nec publicarum precum participes esse permittebantur. Tertius gradus erat *prostratorum*, qui quidem precum publicarum participes fiebant, imo & Missæ intererant usque ad Evangelium tantum: sed antequam ex ecclesia discedere jubebantur, sacerdos super eos quasdam preces recitabat, sub quibus toto corpore in faciem prostrati in conspectu omnium decumbant, unde & nomen sortiti sunt. Quartus denique erat *confitentium*, qui divinis officiis & ipsi sacrificio Missæ intererant, non tamen ad sacram Communionem admittebantur, nisi post præscriptum in eo gradu temporis intervallum. Hanc antiquam severitatem mitigavit Ecclesia liberorum suo-

rum infirmitatem miserata : idem tamen semper fuit & etiamnum est spiritus disciplinæ ecclesiasticæ , vi cujus peccatoribus publicis injungendæ sunt pœnitentiæ publicæ , ut patet ex decreto Concilii Tridentini Sess. 24. de refor. c. 8. ubi ait : *Apostolus monet , publice peccantes palam esse corripandos. Quando igitur ab aliquo publice & in multorum conspectu crimen commissum fuerit , unde alios scandalo offensos commotosque fuisse non sit dubitandum , huic condignam pro modo culpæ pœnitentiam publice injungi oportet ; ut quos exemplo suo ad malos mores provocavit , suæ emendationis testimonio ad rectam revocet vitam. Episcopus tamen publicæ hoc pœnitentiæ genus in aliud secretum poterit commutare , quando ita magis judicaverit expedire. Simplex ergo confessorius , si semel pro peccato publico imposuit pœnitentiam publicam , eam mutare hand amplius poterit in secretam absque auctoritate Episcopi.*

4. Sunt autem casus extraordinarii v. g. duellorum , publicarum inimiciarum inter propinquos , divortiorum &c. in quibus tam parochi quam confessarii difficultatis plurimum frequenter experiri solent , tum quod haud facile determinari possit congrua pœnitentia , tum quod ad eam acceptandam ægre inducantur pœnitentes ; in hisce & similibus sane periculosum foret proprio fidere iudicio , privatoque agere ex arbitrio. Hinc in ejusmodi eventibus maximi momenti recurrendum ad Episcopum , ipsiusque consilium inquirendum , ac executioni dandum erit , præsertim moderno tempore , ubi tam parum religioni , obedientiæ ac pietatis deprehenditur in peccatoribus , & consequenter vel ex hoc capite benignus , indulgentiusque cum illis agendum est , ut ad Deum redeant , suumque reducantur ad officium.

5. Notandum hic , in Ecclesia orientali nunquam præscribi pœnitentiam publicam in ecclesia peragendam , sed solum domi , ita ut peccator publicus pœnitentiæ suæ testes alios non habeat , nisi domesticos suos , uxorem , liberos , famulos & ancillas.

CASUS I. Hebertus nummularius , publicus usurarius , a multis annis in tota urbe pro tali habitus , & duabus Magistratus sententiis notatus atque condemnatus , tempore paschali pro deponenda confessione adiit parochiæ vicarium , qui ipsi facto de non amplius committenda usura promisso absolutionem impertit. Post hæc cum multis aliis ad mensam eucharisticam pro communionem paschali se sedit. At vero parochus utut bene gnarus , Hebertum fuisse confessum , a
sacra

sacra tamen mensa illum repellit. Potuitne parochus ita agere tuta conscientia ?

R. Non tantum potuit , sed etiam debuit parochus ipsum repellere a sacra communione , nisi interrogatus antea Hebertus publice declaraverit , se modo confessum sincere ac pro semper renunciaisse fordido suo commercio. Ad hoc , ut ad sacram communionem admittatur peccator publicus , nequaquam sufficit , quod fuerit absolutus , sed etiam requiritur , ut publica quadam satisfactione reparet scandalum publicum a se datum ; imo etiam absolutio ipsi negari debet , si ejusmodi satisfactionem promittere nolit. Responso hæc fundatur in doctrina S. Thomæ , qui peccatores publicos quoscumque demum nunquam docet admittendos ad S. Communionem , sive sint tales notorietate facti , sive per sententiam iudicis ecclesiastici vel sæcularis. Sic ait part. 3. q. 80. art. 6. C. *Circa peccatores distinguendum est : quidam enim sunt occulti , quidam vero manifesti , scilicet per evidentiam facti , sicut publici usurarii aut publici raptores , vel etiam per aliquod iudicium ecclesiasticum vel sæculare. Manifestis ergo peccatoribus non debet etiam petentibus sacra communio dari.* Confirmat S. Doctor doctrinam suam auctoritate S. Cypriani & S. Chrysostomi. In Gallia tamen , ubi solum peccator publicus esse censetur , qui sententia judiciali talis declaratus & condemnatus est , parochus reprehensionem , imo & condemnationem se exponeret propter scandalum ex denegatione Sacramenti publica exortum , si ob solam notorietatem facti quemdam ut peccatorem publicum publice a sacra communione excluderet. His autem insuperhabitis absolute dicendum , etiam parochum Gallum , quamvis in foro externo reprobaretur , suo deesse officio ac obligationi , si peccatorem publicum etiam ex sola notorietate facti talem ad sacram communionem admitteret : leges enim civiles etiam in Gallia nil immutare possunt circa ea , quæ jure divino prohibentur. Quod bene notandum , parocho hisce circumstantiis comprehenso , antequam publice Sacramentum deneget , hæc tria observanda sunt : 1. Charitative ac secreto moneat hujusmodi peccatorem de malo perpetrato , ac scandalo dato , eumque suaviter ad emendationem vitæ exhortetur. 2. In publicis exhortationibus generatim condemnet abusum SS. Sacramenti , cujus se reos faciunt ejusmodi scandalosi peccatores , neminem tamen in particulari nec a longe manifestando. 3. Consulat Episcopum suum , ejusque iussa fideliter exequatur. *Pentus.*